

AO Ruimtelijke Ordening 18 januari 2018

Drinkwaterbelang in omgevingsvisies

In de Omgevingswet is bepaald dat het Rijk, provincies en gemeenten ieder afzonderlijk een omgevingsvisie maken. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) formuleert de nationale belangen en de belangrijkste plannen en ambities voor de inrichting van Nederland op de lange termijn. De NOVI zal huidige nationale plannen vervangen, zoals het Nationaal Waterplan waarin het landelijke en regionale strategische waterbeleid ligt vastgelegd. Ontwikkelingen als klimaatverandering, een toenemende druk op de boven- en ondergrondse ruimte en mogelijk een toenemende vraag naar drinkwater hebben effect op de drinkwatervoorziening. Om de goede drinkwaterkwaliteit ook in de toekomst te kunnen blijven garanderen is bescherming van de infrastructuur en bronnen (grond- en oppervlaktewater) essentieel. Het nationale belang van de openbare drinkwatervoorziening staat benoemd in de Drinkwaterwet en de Beleidsnota Drinkwater. Het is essentieel dit nationaal belang als publieke en cruciale functie overeind te houden, ook in de afweging met andere belangen, met doorwerking naar de decentrale visies.

- **Neem duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als nationaal belang op in de NOVI.**

Samenwerken aan de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening

Overheden zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de bronnen voor de drinkwatervoorziening. Op grond van de Drinkwaterwet hebben bestuursorganen een zorgplicht voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening en de Kaderrichtlijn Water stelt dat overheden de drinkwaterbronnen dienen te beschermen met de bedoeling de achteruitgang van de kwaliteit daarvan te voorkomen. Provincies en deels ook waterschappen zijn verantwoordelijk voor het ondiepe grondwater, en Rijkswaterstaat en de waterschappen voor het oppervlaktewater. Gemeenten zijn mede verantwoordelijk voor de (ruimtelijke) bescherming van de drinkwatervoorziening, drinkwaterinfrastructuur en een schone bodem. Drinkwaterbedrijven hebben op grond van de Drinkwaterwet de zorg voor een duurzame uitvoering van de openbare drinkwatervoorziening binnen hun distributiegebied. De drinkwaterbedrijven spannen zich in voor bescherming van hun bronnen, bijvoorbeeld via projecten en pilots met overheden en stakeholders zoals de agrarische sector.

- **Neem de zorgplicht voor duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening voor overheden op in de NOVI.**
- **Betrek drinkwaterbedrijven door samenwerking en een ketenaanpak vroegtijdig in processen van o.a. planvorming of vergunningverlening.**

Bescherming grond- en oppervlaktewater

Grond- en oppervlaktewater als bron voor drinkwater staan onder druk o.a. door mest en gewasbeschermingsmiddelen vanuit de landbouw, bodemverontreinigingen, (dier)geneesmiddelenresten en industriële stoffen. Grondwater als bron voor drinkwater wordt gewonnen in ongeveer 200 waterwingebieden. De drinkwaterbedrijven streven in deze gebieden en de grondwaterbeschermingsgebieden zo veel mogelijk naar bronvriendelijke functies. Bij de toedeling van functies aan locaties moet een zwaarwegend belang worden toegekend aan de bescherming van de grondwatervoorraad die voor de drinkwatervoorziening is bedoeld. Voor milieubelastende activiteiten kunnen (maatwerk)regels worden gesteld of een aanvullende meld- of vergunningplicht. Drinkwaterbedrijven met oppervlaktewater als bron hebben regelmatig te maken met innamestops. Het oppervlaktewater is dan zo vervuild dat een drinkwaterbedrijf het water niet mag innemen voor de drinkwaterproductie. Om de goede drinkwaterkwaliteit ook in de toekomst te kunnen blijven garanderen is bescherming van onze bronnen essentieel. Dit heeft consequenties voor de (ruimtelijke) inrichting van de leefomgeving. Bij het opstellen van een omgevingsvisie en –plan is het van belang de opgaven en mogelijke maatregelen met betrekking tot het garanderen van de goede kwaliteit van de drinkwaterbronnen in beeld te hebben en op te nemen. Zo is het van belang om bij vergunningverlening

rekening te houden met de risico's voor innamepunten voor de drinkwatervoorziening benedenstrooms en duidelijk in beeld te hebben welke wateren een drinkwaterfunctie hebben.

- **Bij gewenste ontwikkeling van een locatie moet aan de bescherming van de grondwatervoorraad een zwaarwegend belang worden toegekend.**
- **Neem de bescherming van de bronnen (grond- als oppervlaktewater) op in de Nationale Omgevingsvisie.**

Kustpact

Het Kustpact bevat afspraken tussen het Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen, natuurorganisaties, recreatieondernemers en drinkwaterbedrijven over te beschermen waarden enerzijds en ontwikkeling van de kust anderzijds.

Drinkwaterbedrijven zijn direct betrokken bij de kust vanuit de verantwoordelijkheid voor de drinkwatervoorziening en als natuurbeheerder. De duinen zijn essentieel bij de winning en zuivering van het water. Oppervlaktewater wordt geïnfiltreerd in de duinen om er uiteindelijk drinkwater van te maken. De duinen vormen strategische zoetwaterbuffers voor de leveringszekerheid van drinkwater aan 6 miljoen burgers in Nederland. Bescherming van de drinkwatervoorziening in het kustgebied betekent daarnaast krachtige bescherming van de natuur. Drinkwaterbedrijven beheren 45% van de duingebieden in Nederland. Het grootste deel van de duingebieden die drinkwaterbedrijven beheren is aangewezen als Natura2000-gebied. In het Kustpact is bepaald dat bij nieuwe bebouwing de drinkwatervoorziening en de natuur randvoorwaardelijk zijn. De gebieden worden zoveel mogelijk opengesteld, maar wel binnen de randvoorwaarden van de veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening en behoud en ontwikkeling van natuurwaarden. Partijen onderschrijven met het Kustpact dat nieuwe bebouwing voor recreatieve functies in de kustzone altijd moet passen binnen deze randvoorwaarden.

- **Behoud in het Kustpact de randvoorwaardelijkheid van de drinkwatervoorziening en natuur voor ruimtelijk-economische ontwikkelingen in het kustgebied.**
- **Monitor de regionale uitwerking van het Kustpact in visies en plannen voor wat betreft de nationale afspraken over veilig stelling van de openbare drinkwatervoorziening.**